

Uniunea Avocaților din Republica Moldova
Союз Адвокатов Республики Молдова
Bar Association of the Republic of Moldova

MD-2012, mun. Chișinău, str. București, 46, tel.: 022226152, fax: 022226152
e_mail: uniunea.avocatilor.rm@gmail.com, www.uam.md

Consiliul Uniunii Avocaților

HOTĂRÂREA nr.UA/C/19/112 din 26 iulie 2019
privind „Programul intern al Cabinetului Avocatului/Biroului Asociat de Avocați
privind prevenirea spălării banilor și combaterea finanțării terorismului”

În conformitate cu prevederile art. 38 alin. 4), alin. 6) din Legea nr. 1260-XV din 19.07.2002 cu privire la avocatură, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

Examined chestiunea cu privire la aprobarea „Programului intern al Cabinetului Avocatului/Biroului Asociat de Avocați privind prevenirea spălării banilor și combaterea finanțării terorismului”.

Urmare dezbaterilor,

În ședința ordinară din 26 iulie 2019, Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova

HOTĂRĂȘTE:

Art. 1. Se aprobă „Programul intern al Cabinetului Avocatului/Biroului Asociat de Avocați privind prevenirea spălării banilor și combaterea finanțării terorismului” (se anexează).

Art. 2. Prezenta hotărâre se publică pe pagina oficială de Internet a Uniunii Avocaților din Republica Moldova.

Președintele Uniunii Avocaților

Emanoil PLOȘNIȚA

UNIUNEA AVOCAȚILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

PROGRAM INTERN
AL CABINETULUI AVOCATULUI/BIROULUI ASOCIAT DE AVOCAȚI
PRIVIND PREVENIREA SPĂLĂRII BANILOR ȘI COMBATEREA FINANȚĂRII
TERORISMULUI

CHIȘINĂU 2019

INTRODUCERE

Prezentul Program Intern elaborat de către Uniunea Avocaților din Republica Moldova reprezintă un model de Program Intern tip. Fiecare entitate raportoare¹ aprobă programe proprii² pentru prevenirea spălării banilor și combaterea finanțării terorismului în conformitate cu prevederile legale, recomandările naționale și internaționale, criteriile și factorii de risc evaluați la nivel național și internațional, inclusiv cele elaborate de organul de supraveghere.

Programul Intern al fiecărui avocat are drept scop și este orientat anume spre prevenirea și indentificarea după caz a spălării banilor și a finanțării terorismului, în același timp acest program protejează liber profesioniștii în calitatea lor de entități raportoare³, spre a nu fi folosiți de către clienții săi în scopuri ilegale, ceea ce ar veni în contradicție cu prevederile stabilite în Codul Deontologic, prevederile legale, prevederile constituționale și în Tratatetele Internaționale la care Republica Moldova este parte.

Lupta pentru prevenirea și combaterea spălării banilor este necesară pentru conservarea integrității piețelor financiare și a economiei de piață, inclusiv pentru combaterea crimei organizate și a terorismului.

Entitatea raportoare⁴ asigură implementarea abordării bazate pe risc prin aprobarea procedurilor de identificare, evaluare, monitorizare, gestionare și diminuare a riscului de spălare a banilor și de finanțare a terorismului.

În activitatea sa, entitățile raportoare⁵ se conduc de următoarele prevederi legale:

- Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994;
- Codul Penal Nr. 985 din 18.04.2002;
- Legea Nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;
- Legea Nr. 1260 din 19.07.2002 cu privire la avocatură;
- Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20.05.2015;
- Recomandările FATF revizuite în 2018;
- Codul deontologic;

¹ Fiecare avocat, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

² în baza art. 13 alin. (3) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

³ Avocați, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

⁴ Avocatul, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

⁵ Avocații, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

I. ETAPELE SPĂLĂRII BANILOR

Spălarea banilor este un proces dinamic prin care se dă o aparență legală a profiturilor obținute ilegal. Având la bază în prima instanță mișcarea fondurilor obținute ilegal de infractori, în a doua instanță ascunderea urmelor ilegale prin diferite operațiuni complexe și în a treia instanță integrarea veniturilor în sfera legală.

Metodele de spălare a banilor pot varia, însă în pofida varietății metodelor folosite, procesul de spălare a banilor se realizează întotdeauna în trei etape, care la rândul său, pot semna instituțiile financiare asupra activităților infracționale. Felul/modul în care ele sunt folosite depinde de mecanismele de spălare a banilor disponibile, inclusiv de cerințele infractorului sau a organizațiilor criminale.

Plasarea este etapa inițială, prin care infractorul introduce profitul său ilegal în sistemul financiar. Stratificarea este etapa a doua, în care infractorul întreprinde o serie de mișcări a fondurilor prin care el le îndepărtează de la sursa ilegală de la care ele provin. După ce primele etape au trecut cu succes, se trece la etapa finală, în care infractorul își integrează fondurile în circuitul economic legal, beneficiind ulterior de ele, în mod legal.

II. SECRETUL PROFESIONAL

Entitatea raportoare⁶ cunoaște Recomandările Parlamentului European din 13 decembrie 2017 adresată Consiliului și Comisiei în urma anchetei privind spălarea de bani, evitarea sarcinilor fiscale și evaziunea fiscală (2016/3044(RSP)), unde s-a stabilit că:

- ❖ Secretul profesional nu poate fi utilizat pentru protejarea și ascunderea ilegalităților ori pentru a acționa în contradicție cu spiritul legii.
- ❖ Relația client-avocat nu îngreunează raportarea adecvată a tranzacțiilor potențial ilegale, păstrându-se tot odată o linie de demarcație clară între consilierea juridică tradițională și avocații care acționează în calitate de operatori financiari.
- ❖ Activitatea desfășurată de un avocat într-un domeniu care depășește sarcina sa specifică de apărare sau reprezentare în justiție și de consiliere juridică poate, în anumite împrejurări, să facă obiectul obligării de a transmite autorităților statului anumite informații pe care le cunoaște.
- ❖ Astfel, avocații care oferă consiliere clienților pentru conceperea unor planuri de evaziune fiscală sau a unor strategii de planificare agresivă, urmează să poarte răspundere juridică.

III. CONFIDENȚIALITATEA

Entitățile raportoare⁷ pot descuraja⁸ un client de a participa în activități ilegale în special ce ține de domeniul spălării banilor, însă se obligă⁹ să nu divulge clienților ori terților datele

⁶ Avocatul, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

⁷ Avocații, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

⁸ conform Recomandării FATF nr. 21

despre transmiterea informațiilor (formulelor speciale) către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (SPCSB).

IV. MĂSURILE DE PRECAUȚIE

Măsurile de precauție¹⁰, permit evaluarea modului în care un anumit client este expus riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului. În limitele și competențele sale, entitățile raportoare¹¹, aplică în permanență măsurile de precauție privind toți clienții, ceea ce înseamnă:

- cunoașterea identității clientului
- identificarea beneficiarului efectiv
- înțelegerea scopului și/sau natura relației de prestare a serviciilor

Entitatea raportoare¹² menține în permanență acel grad înalt de cunoaștere (monitorizare) a riscurilor potențiale față de clientul său, ce ține de domeniul spălării banilor și finanțării terorismului.

V. RISCURILE DE SPĂLARE A BANILOR

Entitatea raportoare¹³ întreprinde în permanență acțiuni privind identificarea și evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate, ținând cont de evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivel național și internațional.

Entitatea raportoare¹⁴ va aprecia activitatea clientului său prin prisma abordării bazate pe risc menționate în Criteriile și Factorii privind riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului în activitatea avocaților, elaborate de către Uniunea Avocaților din Republica Moldova.

1. La stabilirea riscurilor asociate jurisdicțiilor și zonelor geografice, entitatea raportoare¹⁵ va ține cont de:
 - regiunea/jurisdicția în care clientul sau beneficiarul efectiv este înregistrat;
 - regiunea/jurisdicția unde clientul sau beneficiarul efectiv activează;
 - regiunea/jurisdicția cu care clientul sau beneficiarul efectiv are relația de afaceri;

⁹ în baza art. 12 a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

¹⁰ în baza art. 5 alin. (2) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și a Recomandării FATF nr. 10

¹¹ Avocații, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

¹² Avocatul, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

¹³ Avocatul, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

¹⁴ Avocatul, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

¹⁵ Avocatul, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

2. La stabilirea riscurilor de client, entitatea raportoare¹⁶ va ține cont de:
 - statutul clientului sau beneficiarului efectiv¹⁷
 - clientul sau beneficiarul efectiv care generează sume substanțiale în numerar¹⁸
 - clienții sau beneficiarii efectivi care nu sunt monitorizați într-un mod adecvat de către autoritățile competente financiar-bancare naționale și/sau internaționale;
 - clienții sau beneficiarii efectivi care apelează la instituțiile financiare sau bancare care nu sunt monitorizate în mod adecvat de către autoritățile competente ori prezintă suspiciuni;
 - clienții sau beneficiarii efectivi care își desfășoară relația de afacere sau solicită servicii neobișnuite în circumstanțe neconvenționale
 - clienții sau beneficiarii efectivi care folosesc metode legitime, însă fără un motiv întemeiat legal și/sau economic;

3. La stabilirea riscurilor de servicii, entitatea raportoare¹⁹ va ține cont de:
 - servicii în care avocații doresc să acționeze în calitate de intermediari financiari, pe propria răspundere, contrar prevederilor legale;
 - servicii care oferă posibilitatea de a ascunde proprietatea beneficiarului efectiv de la autoritățile competente;
 - servicii care nu țin de competența avocatului;
 - tranzacții lipsite de motive legitime pentru sumele transmise;
 - plăți primite de la persoane terțe necunoscute sau plăți primite în numerar unde această metodă de plată nu ar fi una tipică
 - transferuri de bunuri imobiliare sau tranzacții similare între părți pe o perioadă de timp neobișnuit de scurtă, fără nici un motiv legal, fiscal, comercial, economic sau de alta natură legitimă;
 - clienții care oferă sume extraordinare pentru servicii nejustificate²⁰
 - mecanismele de distribuție și de utilizare a noilor tehnologii informaționale care țin de tranzacțiile valutare²¹

VI. RISCURILE TERORISTE ȘI DE PROLIFERARE A ARMELOR DE DISTRUGERE ÎN MASĂ

Entitatea raportoare²² este informat și va ține cont de Listele persoanelor implicate în activitățile teroriste și de proliferare a armelor de distrugere în masă emise și publicate de către Serviciul de Informație și Securitate²³, precum și a diverselor liste de interdicții,

¹⁶ Avocatul, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

¹⁷ de exemplu persoanele expuse politic naționale și internaționale

¹⁸ de exemplu întreprinderi mari, case de schimb valutar, cazinourile etc.

¹⁹ Avocatul, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

²⁰ în cazul în care există un acord de bună credință între client și avocat pentru o reprezentare de succes, nu ar fi considerat un factor de risc

²¹ de exemplu folosirea cripto valutei

²² Avocatul, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

²³ de exemplu: <http://antiteror.sis.md/advanced-page-type/listele-teroriste>

sanțiuni internaționale ce țin de activitatea de terorism și de proliferare a armelor de distrugere în masă.

VII. RAPORTAREA ACTIVITĂȚILOR SUSPECTE

Entitatea raportoare²⁴ se conduce de cele sus menționate și în baza evaluării proprii a riscurilor de spălare a banilor, se obligă²⁵ să transmită formularul special²⁶ Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, doar, în cazul în care există o suspiciune rezonabilă. Formularele speciale se transmit în cel mult 24 de ore de la identificarea actului sau a circumstanțelor care generează suspiciuni.²⁷

Entitățile raportoare²⁸ devin subiecți ai regimului de raportare:

- în perioada participării lor în numele clientului la orice tranzacție financiară și imobiliară;
- în perioada acordării asistenței juridice pentru planificarea, efectuarea tranzacțiilor în interesul clientului;

inclusiv în cazurile de:

- vânzare-cumpărare a imobilelor;
- donația bunurilor;
- gestionarea mijloacelor financiare, a valorilor mobiliare și altor bunuri ale clientului;
- deschiderea și gestionarea conturilor bancare;
- crearea și gestionarea persoanelor juridice;
- gestionarea bunurilor aflate în administrare fiduciară, precum și de procurarea și vânzarea acestora.

VIII. PĂSTRAREA DATELOR

Entitatea Raportoare²⁹ păstrează toate documentele și informațiile despre clienții și/sau beneficiarii efectivi pe o perioadă de nu mai puțin de 5 ani³⁰. La cererea Serviciului

²⁴ Avocatul, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

²⁵ în baza art. 11 a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

²⁶ în baza Ordinului SPCSB nr. 18 din 08.06.2018 cu privire la raportarea activităților sau tranzacțiilor care cad sub incidența Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. (http://www.posta.md/files/Files/Legislatie/Ordin_SPCSB_nr._18_din_08.06.2018_Raportarea_activitatilor_care_cad_sub_incidentia_Legii_de_combatere_si_prevenire_de_spalare_a_banilor.pdf)

²⁷ în baza art. 11 a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

²⁸ Avocații, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

²⁹ Avocatul, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, entitățile raportoare³¹ vor prezenta toate informațiile și documentele relevante cu privire la clienții și/sau beneficiarii efectivi în urma aplicării măsurilor de precauție.

IX. DISPOZIȚII FINALE

Entitățile raportoare³² vor ține cont de Recomandările, Instrucțiunile, Ghidurile Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, cât și a altor mecanisme, forme de gen național și internațional în domeniul prevenirii spălării banilor și combaterii finanțării terorismului.

Uniunea Avocaților din Republica Moldova (UARM) își rezervă următoarele drepturi în baza articolului 15 alin. (1) lit. d)³³; alin. (2) lit. c)³⁴; alin. (5)³⁵; alin. (6)³⁶ a Legii 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

³⁰ în baza art. 9 a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și a Recomandării FATF nr. 11

³¹ Avocații, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

³² Avocații, în baza articolului 4 alin. (1) lit. g) a Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

³³ art. 15 alin. (1) lit. d) „Reglementarea și controlul modului de executare a prezentei legi sînt asigurate de următoarele organe cu funcții de supraveghere a entităților raportoare:

...

d) **Uniunea Avocaților din Republica Moldova** – pentru avocații prevăzuți la art. 4 alin. (1) lit. g); ...”

³⁴ art. 15 alin. (2) lit. c) „În scopul executării prevederilor prezentei legi, ale altor acte normative, precum și a cerințelor standardelor internaționale în domeniu, **organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare**, în limitele competențelor:

...

c) **monitorizează și verifică** aplicarea prevederilor prezentei legi, ale actelor normative subordonate acesteia, ale programelor proprii ale entităților raportoare și ale instrucțiunilor referitoare la aplicarea măsurilor de precauție privind clienții, identificarea clientului și a beneficiarului efectiv, raportarea, păstrarea datelor privind activitățile și tranzacțiile realizate, precum și referitoare la executarea măsurilor și procedurilor aferente controlului intern.”

³⁵ art. 15 alin. (5) „În cazul în care entitățile raportoare nu respectă obligațiile prevăzute de prezenta lege, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și **organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare** pot aplica măsuri și sancțiuni stabilite de legislație. Aplicarea sancțiunilor menționate nu exclude posibilitatea realizării, conform legislației în vigoare, a altor măsuri în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.”

³⁶ art. 15 alin. (6) „Pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, **organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare** sînt obligate:

a) să constate dacă entitățile raportoare utilizează politici, metode, practici, proceduri scrise, măsuri de control intern și reguli stricte cu privire la identificarea clienților și beneficiarilor efectivi;

b) să determine dacă entitățile raportoare se conformează programelor proprii, orientate spre prevenirea și, după caz, identificarea activității de spălare a banilor și de finanțare a terorismului;

c) să informeze entitățile raportoare despre tranzacțiile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, inclusiv despre noile metode și tendințe în acest domeniu;

d) să identifice existența posibilităților de spălare a banilor și de finanțare a terorismului ale entităților raportoare, să întreprindă, după caz, măsuri suplimentare pentru prevenirea folosirii ilegale a acestora și să informeze entitățile raportoare despre eventualele riscuri; ...”

1. Cunoașterea etapelor de spălare a banilor

a) plasarea

b) stratificarea

c) integrarea

2. Aplicarea în permanență a măsurilor de precauție privind toți clienții

a) identificarea și verificarea identității clienților

b) identificarea rezonabilă a beneficiarilor efectivi

c) înțelegerea naturii și a scopului relației de prestare a serviciilor

3. Cunoașterea riscurilor de spălare a banilor

a) juridictionale

b) de client

c) de servicii

4. Monitorizarea continuă a relației de afaceri

Avocații nu trebuie să-și asume rolul de organ de poliție față de clientul său, mai degrabă trebuie să mențină acel grad de cunoaștere a riscurilor potențiale ce țin de spălarea banilor și finanțarea terorismului.

5. Secretul Profesional

1.

Secretul profesional **nu poate fi utilizat** pentru protejarea și ascunderea ilegalităților ori pentru a acționa în contradicție cu spiritul legii.

2.

Relația client-avocat **nu îngreunează** raportarea adecvată a tranzacțiilor potențial ilegale, păstrându-se tot odată o linie de demarcație clară între consilierea juridică tradițională și avocații care acționează în calitate de operatori financiari.

3.

Activitatea desfășurată de un avocat într-un domeniu care depășește sarcina sa specifică de apărare sau reprezentare în justiție și de consiliere juridică **poate** în anumite împrejurări să facă obiectul obligării de a transmite autorităților anumite informații pe care le cunoaște.

4.

Avocații care oferă consiliere clienților pentru conceperea unor planuri de evaziune fiscală sau a unor strategii de planificare agresivă **urmează să poarte** răspundere juridică.

6. Raportarea activităților suspecte

Raportarea are loc **numai** în cazul **suspiciunii**, în urma evaluării proprii a riscurilor. Raportarea se efectuează prin intermediul formularelor speciale aprobate prin *Ordinul Directorului Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor nr.18 din 08.06.2018* cu privire la raportarea activităților sau tranzacțiilor care cad sub incidența Legii nr. 308/2017, stabilind forma, structura, modul de transmitere, primire și confirmare.

7. Aplicabilitatea regimului de raportare

Avocații devin subiecți ai regimului de raportare **doar** în perioada participării în numele clientului la orice tranzacție financiară și imobiliară sau în perioada acordării asistenței pentru planificarea ori efectuarea tranzacțiilor pentru client ce țin, în ambele cazuri de:

a)

vânzarea-cumpărarea imobilelor

b)

donăția bunurilor

c)

gestionarea mijloacelor financiare, valorilor mobiliare și altor bunuri ale clientului

d)

deschiderea și gestionarea conturilor bancare

e)

crearea și gestionarea persoanelor juridice

f)

gestionarea bunurilor aflate în administrare fiduciară, precum și de procurarea și vânzarea acestora

8. Păstrarea datelor

Entitățile raportoare păstrează toate documentele și informațiile obținute despre clienții și beneficiarii efectivi pe o perioadă de 5 ani după terminarea relației.